

6. Pakhomova T. O., Senchenko Ya. S. [The Professionally Oriented Texts as Educational Material for Formation of English Language Competence in Reading of Pupils of Professional Lyceums of Technical Profile]. *Suchasna hermanistyka: teoriia i praktyka: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Modern Germanistics: Theory and Practice : Proceedings of the All-Ukrainian Research and Practice Conference] (Dnipropetrovsk, 10-11 November, 2015). Dnipropetrovsk: Oleg Honchar Dnipro National University, 2015. P. 88-90. [in Ukrainian]
7. Vdovych S. M., Palka O. V. *Suchasni osvitni tekhnolohii movnoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia* [Modern educational Technologies of Language Preparation of Future Specialists of Service Sphere] / Kyiv: Pedahohichna dumka, 2013. 128 p. [in Ukrainian]
8. Syiretskaya V. A. *Tekst v sisteme kommunikativnoy deyatelnosti uchashchysya na zanyatiyah po inostrannomu yazyiku v tehnicheskom litsee* [Text in the System of Communicative Activity of Learners in Foreign Language Classes in Technical Lyceum]. *Sovershenstvovanye y vnedrenye systemy menedzhmenta kachestva obrazovaniya. Sbornyk materiyalov rehyonalnoi nauchno-metodycheskoi konferentsyy, posviashchennoi 75-letiyu HOUVPO «Sybyrskaiia hosudarstvennaia heodezycheskaia akademyia»* [Improvement and Implementation of Quality Management System in Education. Conference proceedings of the Regional scientific methodological conference, devoted to 75th anniversary of public educational institution of higher professional education «Siberian state geodesic academy»] (Novosibirsk, February 6-7, 2008). Novosibirsk: SHHA, 2008. P. 123-125.
9. Chantoem Rewadee, Rattanavich Saowalak *Just-in-Time Teaching Techniques through Web Technologies for Vocational Students' Reading and Writing Abilities*. *English Language Teaching*. London, 2016. Vol. 9. No. 1. P. 65-76.
10. Erna Dwi Jayanti *Developing Reading Learning Materials for the Grade X Students of Computer Engineering and Networking Program at SMKN 1 Pundong in the Academic Year of 2014/2015: a Thesis* / English Education Department, Faculty of Languages and Arts, Yogyakarta State University, 2015. 324 p.

УДК 371.13:[78.07+792.8]

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР МУЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ

Хе Сюефей

НПУ імені М. П. Драгоманова, вул. Пирогова, 9, м. Київ, Україна

sofia-sofiika@ukr.net

У статті розглянуто сутність поняття «педагогічні умови» як сукупність взаємопов'язаних заходів, необхідних для створення цілеспрямованого освітнього процесу під час удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії. Визначено педагогічні умови, які сприяють удосконаленню музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії. Узагальнено, що педагогічні умови музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії, спрямовані на неперервний процес набуття музичних знань, умінь і навичок. Розкрито та обґрунтовано зміст педагогічних умов удосконалення його музичної підготовки, об'єднаних у три взаємопов'язані блоки: ціннісно-мотиваційний, організаційно-методичний, змістовно-технологічний. Констатовано, що оновлення змісту навчальних програм з дисциплін циклу фундаментальної та науково-предметної підготовки, має базуватись на міждисциплінарному характері навчання.

Ключові слова: майбутній вчитель хореографії, музична підготовка, педагогічні умови хореографічної підготовки.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ КАК ГЛАВНЫЙ ФАКТОР МУЗЫКАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФИИ

Хэ Сюэфэй

НПУ имени М. П. Драгоманова, ул. Пирогова, 9, г. Киев, Украина

sofia-sofiika@ukr.net

В статье рассмотрена сущность понятия «педагогические условия» как совокупность взаимосвязанных мероприятий, необходимых для создания целенаправленного образовательного процесса при усовершенствовании музыкальной подготовки будущего учителя хореографии. Определены педагогические условия, способствующие совершенствованию музыкальной подготовки будущих учителей хореографии. Указано, что педагогические условия музыкальной подготовки будущего учителя хореографии направлены на непрерывный процесс приобретения музыкальных знаний, умений и навыков. Раскрыто и обосновано содержание педагогических условий совершенствования его музыкальной подготовки, объединенных в три взаимосвязанных блока: ценностно-мотивационный, организационно-методический, содержательно-технологический. Констатировано, что обновление содержания учебных программ по дисциплинам цикла фундаментальной и научно-предметной подготовки, должны базироваться на междисциплинарном характере обучения.

Ключевые слова: будущий учитель хореографии, музыкальная подготовка, педагогические условия хореографической подготовки.

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE IMPROVEMENT OF MUSICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF CHOREOGRAPHY IN PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING

He Xuefei

National Pedagogical Dragomanov University, 9, Pyrogova st., Kyiv, Ukraine

sofia-sofiika@ukr.net

The article covers the essence of the concept of "pedagogical conditions" as a set of interrelated activities necessary to create a focused educational process while improving musical training of future teachers of choreography. Pedagogical conditions that contribute to the improvement of musical training of future teachers of choreography are identified. It is generalized that pedagogical conditions for musical training of future teachers of choreography aim at continuous process of acquiring musical knowledge and skills. The content of pedagogical conditions for improving of musical training is determined, substantiated and combined into three interrelated blocks: value and motivational, organizational and methodological, content and technological. It is stated that the update of the content of curriculum on the disciplines of fundamental, scientific and subject training should be based on the interdisciplinary nature of training.

Key words: future teacher of choreography, musical training, pedagogical conditions for choreographic training.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми і на які спирається автор.

Проблемі професійної підготовки майбутніх хореографів приділили значну увагу такі вчені: Г. Березова, Т. Благова, А. Брусніцина, А. Ваганова, Є. Валукіна, К. Василенко, Ф. Лопухова, О. Мартиненко, О. Ридніна, О. Ситова, А. Шевчук та ін. У сучасній науковій літературі приділяється особлива увага визначенню питань, пов'язаних з формуванням професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії (Л. Андрощук, С. Забрєдовський, О. Таранцева, Т. Тарасенко, Т. Сердюк, М. Рожко, Ю. Ростовська, Л. Цветкова, Ю. Шмакова та ін.). Дослідження поняття «педагогічні умови» було предметом наукових пошуків багатьох вчених, зокрема: Ю. Бабанського, О. Белкіна, Н. Іполітова, І. Лернера, В. Максимова, С. Погребняк, О. Попадич, А. Семенова, Ю. Сокольникова, В. Стасюк та ін. Значущим у контексті розгляду педагогічних умов вдосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів хореографії, є досвід Е. Іванової, О. Калініної, С. Куценко, Т. Осипової, М. Петрової, О. Хендрик, І. Чемерилова, О. Шамрової.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Однак, у сучасних дослідженнях педагогічної умови щодо удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії вивчені недостатньо. **Тому метою статті є визначення та обґрунтування педагогічних умов, які сприяють удосконаленню музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії.** З цією метою необхідно створити педагогічні умови, які позитивно впливають на рівень музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії, на удосконалення їхньої майбутньої професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

У науковій літературі не існує єдності щодо поняття педагогічних умов музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії. Загалом під «педагогічними умовами» розуміють:

- характеристику педагогічного середовища;
- обставини, необхідні для перебігу педагогічного процесу;
- фактори, шляхи, напрями педагогічного процесу;
- форми, методи, педагогічні прийоми, які націлені на якісний освітній результат.

У межах нашого дослідження під педагогічними умовами пропонується розуміти сукупність взаємопов'язаних заходів, необхідних для створення цілеспрямованого освітнього процесу удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії і спрямованих на формування компетентного конкурентоздатного фахівця.

Загалом єдність педагогічних умов удосконалення фахової підготовки майбутніх учителів хореографії простежується у тісному зв'язку з провідними функціями музичної підготовки як складника професійної майстерності спеціаліста. Розглянемо більш детально педагогічні функції музичної підготовки майбутніх учителів хореографії та їх формотворчу роль у створенні відповідних освітньо-педагогічних умов хореографічної діяльності.

Невід'ємною частиною і важливим завданням навчально-виховної діяльності, спрямованої на отримання якісної музичної підготовки, як основи професійної компетентності майбутніх вчителів хореографії, є реалізація системи освітніх та виховних впливів, яка базується на єдності функцій освіти (організаційна, пізнавальна, психологічна, комунікативна, творча, аксіологічна).

Однією з найважливіших у підходах до музичної освіти хореографа постає психологічна функція, яка відображає цінності художньо-мистецьких творів та естетичних концепцій, моральних принципів на духовно-моральне надбання майбутніх учителів хореографії, спрямовує на формування у майбутніх фахівців ціннісних орієнтацій.

Комунікативна функція передбачає створення умов для обміну думками, поглядами, висловлювання власних позицій та міркувань, а також дотримання викладачами під час спілкування зі студентами відповідного такту, стилю й образу поведінки, які б не перешкождали встановленню діалогічних відносин, а навпаки – зміцнювали в молодіжній аудиторії бажання спільно шукати і знаходити відповіді на гострі питання політичного, економічного, культурологічного змісту, оцінювати власні дії та поведінку інших людей з погляду їх відповідності прийнятим в українському суспільстві нормам і цінностям громадянських відносин [6]. Комунікативна функція націлена на взаємодію між учасниками навчально-виховного процесу та майбутньою професійною діяльністю і є дуже важливою для майбутніх вчителів хореографії.

Творча функція в підготовці майбутніх вчителів хореографії є об'єктивно необхідною. Вона спрямована на створення умов та стійкого інтересу для розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів у їх майбутній фаховій діяльності.

Аксіологічна функція спрямована на формування цінностей світової та національної музичної культури. Однак В. Кремень зауважує, що утвердження цінностей, які вже віджили свій вік або завершують його, дуже негативно впливає не тільки на сутність особистості,

адекватність її історичному часу, а й, безумовно, на життєвий шлях людини і характер суспільства загалом. Формування неадекватних часових цінностей стриножує людину, викривляє її життєвий шлях і суттєво знижує, а то й взагалі перекреслює самореалізацію [7]. Вважаємо, що реалізація такої освітньої функції має відбуватися через залучення майбутніх учителів хореографії до національних та світових музичних надбань.

Сутність організаційної функції полягає у здійсненні організації навчання, дозвілля та майбутньої професійної діяльності як керівника хореографічного колективу.

Тож, розглянувши основні педагогічні функції у навчанні майбутніх вчителів хореографії, виділимо на їх основі базові педагогічні умови музичної підготовки майбутніх хореографів:

- 1) пізнавально-розвивальна умова – музична підготовка слугує одним із ключових складників розширення знаннєвої сфери майбутніх хореографів, поглиблює знання з хореографічного мистецтва загалом;
- 2) психолого-педагогічна умова – музична підготовка виступає вагомою частиною загально-навчальної підготовки студента хореографічного профілю, розширюючи сферу професійної компетентності майбутнього фахівця;
- 3) комунікативно-атракативна умова – музична підготовка підвищує якість сприйняття емоцій та почуттів суб'єктів виконавського мистецтва, а також творів хореографічного мистецтва загалом, виробляючи емпатійно-атракативну чуттєвість майбутнього фахівця;
- 4) творчо-діяльнісна умова – музична підготовка розвиває смак, естетичні схильності майбутніх учителів хореографії за рахунок включення імпровізаційного компонента в навчальну роботу;
- 5) ціннісно-мотиваційна умова – музична підготовка спрямовує сприйняття майбутнього спеціаліста в бік проникнення у внутрішній світ виконавсько-хореографічного твору через музику, що сприяє кращій професіоналізації та поглибленню фахової сприйнятливості;
- 6) організаційно-виконавча умова – музична підготовка структурує процес сприйняття та усвідомлення змісту мистецького твору, посилює ефект від хореографічної постановки, що в сукупності формує враження у глядача та посилює прогнозований емоційний ефект.

Описані вище педагогічні умови музичної підготовки як базисного складника хореографічної освіти існують у тісному зв'язку та спільно формують фундамент для професійного самовдосконалення майбутніх учителів хореографії. Кожна з педагогічних умов удосконалення фахової підготовки повинна містити, на нашу думку, три ключові складники:

- пізнавальний аспект – сукупність знань, умінь та навичок, що збагачують професійну орієнтованість навчальної діяльності майбутніх спеціалістів, чіткіше орієнтують на професійну реалізацію та самовдосконалення, усебічно розширюють арсенал інструментарію щодо професійного розвитку;
- методичний аспект – базисні положення, які дозволяють певним чином впроваджувати у практику навчально-професійної діяльності відповідні умови, та спільно взаємодіяти на суміжних концептуальних підходах;
- практичний (прикладний) аспект – розуміння фахових запитів щодо можливості застосування наявних знань та вмінь у практичній діяльності майбутнього спеціаліста, перспектив задіяння наявних навичок у прикладну галузь.

На основі пропонованих компонентів здійснено узагальнення ключових педагогічних умов музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії, спрямованих на неперервний процес набуття музичних знань, умінь і навичок, у три взаємопов'язані блоки: ціннісно-мотиваційний, організаційно-методичний, змістовно-технологічний.

Блок 1 – ціннісно-мотиваційних педагогічних умов – передбачає:

- формування потреби тонко сприймати і передавати манеру, стиль і характер кожного танцю у майбутніх учителів хореографії;
- забезпечення мотивації до формування високого рівня танцювальності;
- реалізація принципів системності та послідовності, зв'язку теорії з практикою, пріоритетності гуманістичних цінностей, демократизму, індивідуалізації та диференціації, самопізнання та саморозвитку.

Визначені умови спрямовані на розвиток мотивації до здобуття музичних знань, творчої спрямованості та розвитку танцювальності вчителя хореографії у майбутній професійній діяльності. Зазначені умови сприяють тому, що майбутні хореографи стають обізнаними в музиці та мають стійке прагнення до досягнення успіху в музичній підготовці.

Блок 2 – організаційно-методичних педагогічних умов – передбачає:

- комплексне застосування і чітке дотримання методологічних основ підготовки, тобто поєднання компетентнісного, особистісно-орієнтованого, культурологічного і діяльнісного підходів до організації навчально-виховного процесу музичної підготовки;
- використання методів активного навчання у процесі музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії;
- розроблення та впровадження навчально-методичного комплексу, який відповідає завданням музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії.

Блок 3 – змістовно-технологічних педагогічних умов – передбачає:

- сформованість організаторських умінь щодо прикладної реалізації навчальних умінь та навичок;
- орієнтація на розвиток морально-ціннісних установок щодо сприйняття музичного твору відповідно до хореографічної постановки;
- прагнення до творчої активності, стимульованої ідейно-змістовим наповненням музичного твору.

Обґрунтуємо блок 1 ціннісно-мотиваційних педагогічних умов. Оскільки Г. Атанов зауважує, що загально визнаним є структурування будь-якої діяльності на такі елементи: потреба – мотив – ціль – підціль – завдання – дії – операції – продукт [2], то для музичної підготовки майбутніх учителів хореографії порядок цих елементів є важливим. Блок ціннісно-мотиваційних умов спочатку включає потребу в музичній підготовці, яка виникає у майбутніх хореографів, потім формується мотивація, визначається мета й завдання. А за допомогою організаційно-методичних та змістовно-технологічних умов здійснюються дії з їх вирішення. Результатом є рівень успішності майбутніх вчителів хореографії з музичної підготовки.

Однією з педагогічних умов, після формування потреби музичної підготовки та забезпечення високого рівня мотивації у майбутніх вчителів хореографії, виступає орієнтація на принципи навчання. За своїм цільовим призначенням музична підготовка майбутнього вчителя хореографії реалізує такі принципи:

- системності та послідовності, який сприяє побудові навчально-виховного процесу музичної підготовки майбутніх учителів хореографії від простого до складного, засвоєння знань у системі, яка демонструє внутрішні та зовнішні міжпредметні зв'язки хореографічних дисциплін. За допомогою цього принципу відбувається поетапний підхід засвоєння знань, умінь та формування навичок у майбутніх учителів хореографії;
- зв'язку теорії з практикою, який передбачає поєднання теоретичних знань з музики та їх практичне застосування в хореографічному аналізі твору;
- пріоритетності гуманістичних цінностей, який формує у майбутніх хореографів ціннісне ставлення до світу, людей, дітей, повагу до творчості, реалізації талантів та здібностей;

- демократизму, який забезпечує музичною підготовкою студентів за їх потребами та інтересами;
- індивідуалізації та диференціації, який враховує фізіологічні особливості кожного студента (фізичні дані, хореографічні здібності, темп роботи) та їх інтереси;
- самопізнання та саморозвитку, який спонукає майбутніх учителів хореографії до постійного вдосконалення отриманих знань, умінь та навичок з музичної підготовки.

Вважаємо, що дотримання запропонованих принципів та їх впровадження в освітній процес сприятиме формуванню високого рівня удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії.

Обґрунтуємо блок 2 – організаційно-методичні педагогічні умови. Однією з педагогічних умов забезпечення якісної музичної підготовки є застосування компетентнісного, особистісно-орієнтованого, культурологічного і діяльнісного підходів у вивченні дисциплін фундаментального та науково-предметного циклу, в основі яких – найбільш ефективно використання знань з історії та теорії музики, проведення аналізу музики в хореографії для максимально повної самореалізації інтересів майбутніх учителів хореографії, їх потреб, запитів та можливостей у сфері професійного становлення.

Вважаємо, основними завданнями компетентнісного підходу в музичній підготовці є формування базових фахових компетентностей. Ціннісною в контексті розгляду ідеї переорієнтації з процесу на результат є позиція Н. Бібік, яка зазначає, що розгляд результату відбувається з погляду затребуваності в суспільстві, забезпечення спроможності випускника відповідати новим запитам ринку, мати відповідний потенціал для практичного подолання життєвих проблем, пошуку свого «Я» у професії і соціальній структурі [4, с. 47].

Особистісно-орієнтований підхід спрямований на визначення та розкриття індивідуальних особливостей кожного зі студентів, допомогу майбутньому хореографу пізнати себе, самовизначитися та самореалізуватися в майбутній професійній діяльності.

На нашу думку, завданням культурологічного підходу під час музичної підготовки є формування музичної культури як складника професійної культури майбутнього вчителя хореографії, здатності до неперервної самоосвіти, самовиховання, саморозвитку.

Діяльнісний підхід у музичній підготовці ґрунтується на урахуванні змісту навчальних предметів циклу фундаментальної та науково-предметної підготовки з опорою на специфіку майбутньої професійної діяльності вчителів хореографії. Підхід характеризується виявленням єдності підсистем викладання й вивчення навчальних предметів музичної підготовки, які функціонують у нероздільній цілісності, взаємозв'язках і взаємовпливах.

Наступною педагогічною умовою є застосування в освітньому процесі методів активного навчання, які спрямовують студента на активну роботу на заняттях. Зауважимо, що студент у процесі пасивного сприйняття запам'ятовує лише 10 % того, що було прочитано, 20 % того, що було почуто, 30 % того, що було побачено, 50 % побаченого та почутого, а при активному сприйнятті в пам'яті зберігається 80 % того, що студент говорить сам, і 90 % того, що виконує або створює самостійно [10]. Тому, вважаємо, що методи активного навчання підвищують відсоток запам'ятовування навчального матеріалу, а отже, і підвищують якість засвоєння матеріалу. До таких методів відносять метод «мозкового штурму», методу case-study, ділової гри тощо.

Провідним завданням реалізації педагогічних умов музичної підготовки майбутніх учителів хореографії є створення інформаційного навчального середовища, яке не лише забезпечить доступ студентів до навчально-методичного комплексу матеріалів, а й сприятиме формуванню фахівця, який буде здатний орієнтуватися в інформаційному просторі, матиме навички самостійного набуття знань. Обґрунтовуючи цю позицію, наведемо думку С. Сисоєвої, яка стверджує, що професійна підготовка майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах, науково-методологічною базою якої є системний, діяльнісний, індивідуальний та інтегративний підходи, здійснюється в навчальному середовищі вищого навчального закладу.

Обґрунтуємо блок 3 – змістовно-технологічні педагогічні умови. Однією з педагогічних умов цього блоку виступає оновлення змісту. Зауважимо, що зміст професійної підготовки майбутнього вчителя хореографії базується на:

- теоретико-методичних знаннях та уявленнях про закономірності художнього розвитку людства в контексті його соціальної і культурної історії;
- знаннях основних характеристик розвитку у світі хореографічного мистецтва;
- уявленнях про соціокультурний контекст розвитку хореографічного мистецтва з урахуванням регіональних та національних аспектів;
- виробленні навичок сприйняття й аналізу хореографічних явищ;
- уміннях оцінювати явища хореографічного мистецтва;
- уміннях самостійно «засвоювати» хореографічний матеріал;
- уміннях використовувати ці знання, уміння, навички у своїй практичній діяльності [8, с. 52].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у заданому напрямі.

Отже, визначені та обґрунтовані нами педагогічні умови формування потреби тонко сприймати і передавати манеру, стиль і характер кожного танцю у майбутніх вчителів хореографії; забезпечення мотивації до набуття високого рівня танцювальності; реалізація принципів системності та послідовності, зв'язку теорії з практикою, пріоритетності гуманістичних цінностей, демократизму, індивідуалізації та диференціації, самопізнання та саморозвитку; комплексне застосування і чітке дотримання методологічних основ підготовки, тобто поєднання компетентнісного, особистісно-орієнтованого, культурологічного і діяльнісного підходів до організації навчально-виховного процесу професійної підготовки; використання методів активного навчання у процесі музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії; розроблення та впровадження навчально-методичного комплексу, який відповідає завданням музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії; оновлення змісту навчальних програм з дисциплін циклу фундаментальної та науково-предметної підготовки, які базуються на міждисциплінарному характері навчання; здійснення контролю за перебігом музичного навчання майбутніх учителів хореографії, оцінка результатів їх діяльності сприяють підвищенню ефективності музичної підготовки майбутніх учителів хореографії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аксарина И. Ю. Педагогические условия адаптации выпускников школ на этапе перехода от общего к высшему профессиональному образованию. Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 Москва. 2006. 19 с.
2. Атанов Г. А. Деятельностный подход в обучении. Донецк: ЕАИ-Прес, 2001. 59 с.
3. Бібік Н. М., Ващенко Л. С. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.
4. Бражнич О. Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи, Кривий Ріг, 2001. 238 с.
5. Кремень В. Г. Якісна освіта і нові вимоги часу. *Педагогічна і психологічна науки в Україні*. 2007. С. 11–24.
6. Левченко М. Г. Хореографічне мистецтво у контексті культурно-освітніх процесів. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Полтава, 2006. С. 52–56.
7. Лернер И. Я. Процесс обучения и его закономерности. Москва: Знание, 1980. 76 с.
8. Майхнер Х. Е. Корпоративные тренинги. Москва: ЮНИТИ, 2002. 354 с.
9. Максимов В. Г. Технология формирования профессионально-творческой личности учителя. Чебоксары: ЧГПИ, 1996. 115 с.

10. Назарова О. Л. Новые информационные технологии в управлении качеством образовательного процесса в колледже. *Информатика и образование*. 2003. № 11. С. 79–84.
11. Сисоєва С. О. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. вид. Київ: Основа, 2010. 362 с.
12. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенова. Одеса: Пальміра, 2006. 243 с.

REFERENCE

1. Aksarina I. Ju. Pedagogicheskie uslovija adaptacii vypusnikov shkol na etape perehoda ot obshhego k vysshemu professional'nomu obrazovaniju. Avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.01 Moskva. 2006. 19 p.
2. Atanov G. A. Dejatel'nostnyj podhod v obuchenii. Doneck: EAI-Pres, 2001. 59 p.
3. Bibik N. M., Vashhenko L. S. Kompetentnisnij pidhid u suchasnij osviti: svitovij dosvid ta ukraïns'ki perspektivi. Kyiv: K.I.S., 2004. 112 p.
4. Brazhnych O. G. Pedagogichni umovi diferencijovanogo navchannja uchniv zagal'noosvitn'oji shkoly, Krivij Rig, 2001. 238 p.
5. Kremen' V. G. Jakisna osvita i novi vimogi chasu. Pedagogichna i psihologichna nauki v Ukraïni. 2007. P. 11–24.
6. Levchenko M. G. Horeografichne mistectvo u konteksti kul'turno-osvitnih procesiv. Materiali Vseukraïns'koji naukovopraktichnoji konferencii. Poltava, 2006. P. 52–56.
7. Lerner I. Ja. Process obuchenija i ego zakonomernosti. Moskva: Znanie, 1980. 76 p.
8. Majhner H. E. Korporativnye treningi. Moskva: JuNITI, 2002. 354 p.
9. Maksimov V. G. Tehnologija formirovanija professional'no-tvorcheskoj lichnosti uchitelja. Choboksary: ChGPI, 1996. 115 p.
10. Nazarova O. L. Novye informacionnye tehnologii v upravlenii kachestvom obrazovatel'nogo processa v kolledzhe. *Informatika i obrazovanie*. 2003. № 11. P. 79–84.
11. Sisojeva S. O. Problemy neperervnoji profesijnoji osvity: tezaurus naukovogo doslidzhennja: nauk. vid. Kyiv: Osnova, 2010. 362 p.
12. Slovník-dovidnik z profesijnoji pedagogiki / za red. A. V. Semenova. Odesa: Pal'mira, 2006. 243 p.

УДК 378.147

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО ЛІНГВОСАМООСВІТИ

Шумський О. Л.

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

oll123@meta.ua

У статті визначено сутність моделювання дидактичних систем, встановлено основні характеристики моделі, перелічено умови її існування й функціонування, схарактеризовано вимоги до відповідності моделі своєму призначенню. Подано перелік та опис етапів алгоритму побудови концептуальної моделі формування готовності майбутніх учителів іноземних мов до лінгвосамоосвіти, виявлено роль структурно-функціонального аналізу при її розробці та стрижньові методологічні принципи, що складають підґрунтя цього аналізу. Окреслено компоненти структури означеної моделі.

Ключові слова: моделювання, концептуальна модель, об'єкт, готовність, структурно-функціональний аналіз, принципи, підходи, критерії.